

НА МЯЖЫ СТАРОГА і НОВАГА ГОДА

Вёска перспектывая і неперспектывая. Такую назну прыдумалі пры савецкай уладзе. У перспектывных вёсках дазвалялі будавацца, у неперспектывных — забаранялі. Нікога, здаецца, не турбавала тое, што з цягам часу такая вёска паогул можа зникнучь.

Хочаш будаваць новы дом, мянай месца жыхарства. А калі чалавек сэрцам і душой прырос да роднай мясціны, калі тут жылі яго бацькі, дзяды і прадзеды, наўежо кідаць абжытыя куточак, дзе мазаліямі ўсё пажытае і потам палітае? Найужо гэта па-чалавеч?

Што й казаць, было і не па-чалавечы, і не па-людску... Німало нацярпеліся нашы беларусы. Засталася гэта ў памяці. І не выкрасліш.

Як жа жыве цяпер бытая перспектывная вёсачка, яе жыхары? Як яна змагаецца насуперак уладным вызначэнням за жыццё?

У вёсцы Сакоўцы Мілейкаўская сельсавета пабывалі нашы калесандты. Чаму наш выбар спыніўся менавіта на ёй? Мо таму, як нам здзецца, што яна характэрная, яскрава адлюстроўвае таленавітасць і працавітасць беларусаў. Ды і а б долі іх на ёй можна меркаваць. І падумамаць аб ёй менавіта на мяжы старога і Новага года...

З гісторыі назвы вёскі

Мяцсовыя жыхары называюць вёску Сакоўцаўца, а не Сакаўцамі, як часна піша афіцыйная прэса.

Першая легенда назывы такая. Паблізу вёскі знаходзіўся цудоўныя бярозавы гай. Іменна туды ранній вясной сяляне хадзілі па бярозавы сок, з якога гатавалі смачны прахаладжальны напой, якім частавалі сваіх гасцей. Ад таго бярозавіка, як мяркуюць старожылы, і пайшла назва вёскі — Сакоўцы.

Так гэта ці не — можна спрачацца. Але ў народзе засталіся гэтыя дзве легенды.

Другая легенда на-

ступная. Як расказываюць старыя людзі, паблізу вёскі Бусяж, у сваім маёнтку жыў пан Саковін ці Саковіч. І вось ён пасяліў на сваёй зямлі ў асобным месцы ўласных работніцкай, якія вялі і невялікую падсобную гаспадарку, а астатні час працавалі ў двары пана і на полі. Па прозвішчу таго пана і пасяленне атрымала з цягам часу назну Сакоўцаў.

Так гэта ці не — можна спрачацца. Але ў народзе засталіся гэтыя дзве легенды.

40 ГОД ТАМУ: ЛІЧБЫ і факты

◆ У 1957 годзе ў Сакоўцах было 40 хат. Жыло звыш ста чалавек.

◆ Пасля вайны ў вёсцы адкрылася сямігадовая школа, якая не праіснавала і сямі год. Да 60-х гадоў у Сакоўцах працавала пачатковая школа.

◆ У вёсцы не было ніводнага цаглянага дома.

◆ Вясной і восенню вуліцай Сакоўцаўца цяжка было праісці і праехаць.

◆ Бібліятэка пачала працаваць у вёсцы ў 1951 годзе.

Сакоўцы — радзіма Піліпа Пестрака

Заўсёды прыемна і цікава пабывацца на радзіме пісменніка, агледзецца тэя мясціны, дзе ён нарадзіўся і вырас, праісці па тых сцежках, дзе яшчэ нядаўна ступала яго нога, падыхаць тымімі свежымі сакоўскімі паветрам, убачыць і пагаварыць з вяскоўцамі, якія сустракаліся са сваім знакамітім земляком.

Камяк з капустай квашанай ці з агуркамі быў любімай стравай Піліпа. І не толькі яго. У вёсцы гэта была галоўная ежа і да вайны, і пасля яе. Не сакрэт, жылі бедна. Невялікія хаткі, што засталіся і па сённяшні дзень, — сведчаць аб гэтым.

Тых хатак, напрыклад, у 1957 годзе налічвалі

У 60-я гады тады саўгас «Мілейкі» распачаў будаўніцтва жылых дамоў на ўскраіне вёскі. Па дарозе на Бусяж меркавалася ўзвесці іх некалькі, але пабудавалі толькі два. Відаць, спахапліліся, што вёска ўсё ж неперспектывная. У гэтых дамах жывуць чатыры маладыя сям'і, якія працујуць у аг-

Сёння: ЛІЧБЫ і факты

◆ У вёсцы 21 хата. Лічачца 23 сялянскія гаспадаркі.

◆ 42 чалавекі жыве ў вёсцы. У ліку іх 25 пенсіянераў, 4 школьнікі, 2 дашкольнікі. 7 чалавек працуе ў аграфірмекалгасе «Беларусь».

◆ Жыхары маюць у сваіх гаспадарках 19 кароў, 2 легкавыя аўтамашыны.

◆ У кожным доме вяскоўцаў ёсьць электрычнасць, радыё. Тэлевізар — 20.

◆ Адна вуліца ў вёсцы. Заасфальтаваная. Яна носіць імя Піліпа Пестрака.

◆ За апошнія 25 гадоў вяскоўцы пабудавалі толькі два ўласныя дамы, адзін з іх цагляны.

◆ Два дамы цагляныя — адзін двухкватэрны, другі чатырохкватэрны — пабудаваў саўгас для сваіх рабочых яшчэ ў 70-х гадах.

◆ Да паслуг вяскоўцаў магазін, медпункт (прациуюць няпоўны тыдзень), бібліятэка, музей

У мясцовыム музей

Музей размешчаны ў будынку бібліятэкі. Займае якраз яго палову. Адкрыты ў 1983 годзе, да 80-годдзя з дня нараджэння Піліпа Пестрака.

На стендзе фотаздымкі пісьменніка, тут жа яго біографія. У вітрынах некаторыя раннія зборнікі твораў, пісмы, асабістыя рэчы.

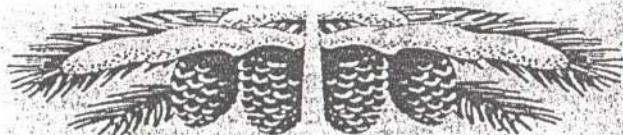
У гэтым жа музей прадстаўлена творчасць яшчэ аднаго тутэйшага пісьменніка Яраслава Пархуты, які родам з вёскі Мілейкі.

Мясцовы бібліятэкар Файна Аляксандраўна Бурына, яна ж захавальніца і экспкурсавод музея

на грамадскіх пачатках, усё робіць для таго, каб у дому, дзе пасялілася памяць пра пісьменнікаў-землякоў, быў заўсёды парадак.

Акрамя названых матэрыялаў, Файна Аляксандраўна адкрыла, можна сказаць, краязнаўчы куток. Многа тут розных прадметаў, якімі карысталіся нашы продкі, у тым ліку і Піліп Пястрак. Ёсьць таксама розныя прылады працы, нацыянальнае адзенне, посуд і г. д.

Словам, нягледзячы на якія цяжкасці, музей у Сакоўцах існуе, дзякуючы клапатліваму і шчодрому чалавеку, якім з'яўляецца Ф. А. Бурына.

Аляксандраўна і Васіль Віктаравіч Бурыны... Можна па парадку называць вяскоўца з хаты ў хату. І яны з гордасцю гаворяць пра свайго земляка, сціпла гаворя і задушэўнага чалавека.

Але больш за ўсіх ведае пра Піліпа Сямёновіча яго братавая (жонка брата пісьменніка) Сцепаніда Пястрак. Аляксандар, брат Піліпа, памёр у 1978 годзе.

Піліп Сямёновіч часта наведваўся да брата. Звычайна даязджаў аўтобусам да Косава (сваёй машыны ў яго не было), а адтуль дабіраўся пешшу. Калі нават хто і збіраўся падvezci, то Піліп заўсёды адмаўляўся.

Ужо ў хаце брата, паганіўшы крыху, звычайна прасіў гаспадыню:

— Звары, Сцепаніда, бульбы і згатуй камяк на вячэр.

Аляксандраўна і Васіль Віктаравіч Бурыны. Гэта быў калгас «Перамога». Перыым старшынёй выбралі Дзяніса Мікалаеўча Бялевіча.

Адразу пасля вайны калгас у Сакоўцах аднавіўся. Адкрылася сямігадовая школа, якая не праіснавала і сямі год. Працавалі таксама медпункт, магазін. У 50-х гадах з'явілася яшчэ адна культурная ўстанова — бібліятэка...

Але, на жаль, пачынаючы з 1957 года Сакоўцы пачынаюць павольна і разам з тым упэўнена выміраць. Моладзь не знаходзіла работы і пакідала бацькоў, старых паміралі. Зараз у Сакоўцах засталася толькі 21 хата.

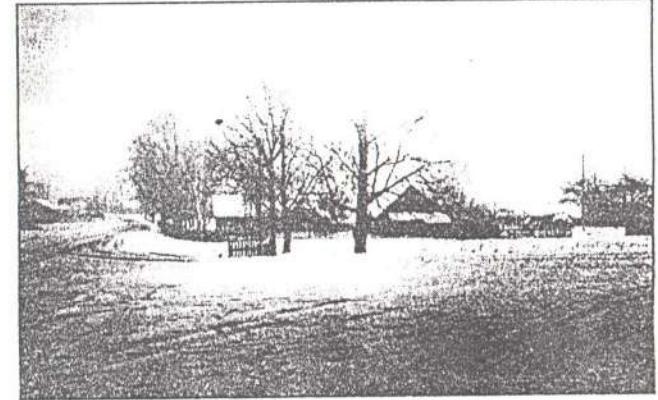
Не выратаваў вёску вялікі жывёлагадоўчы комплекс, які ўзвядзены непадалёк, а таксама зернесушылка і склады, брыгадны двор, мехмайстэрня і кузня на ўскрайніне Сакоўцаў.

Піліпа Пестрака не стае жыхароў адной, дзвюх хат. Сумна, але факт. А ці не знікне наогул радзіма знакамітага пісьменніка? Хацелася б верыць, што не! Ва ўсякім разе, гадоў 10 гэта яшчэ не здарыцца... Вось да якой перамогі дажыліся землякі тых, хто ствараў у Сакоўцах калгас «Перамога»...

дзіцца брыгадны двор калгаса (у брыгаду ўваходзяць таксама вёскі Лазаўцы, Даргужы, Гладышы).

◆ Самая старэйшая жыхарка вёскі Е. В. Бялевіч. Їй 86 гадоў.

◆ У вёсцы живе 10 жыхароў з прозвішчам Г-трак.

НА ЗДЫМКАХ (злева направа і зверху ўніз):

такой выглядала хата, дзе нарадзіўся Піліп Пястрак. Даўно гэтая хата апусцела; Сцепаніда Аляксандраўна Пястрак, братавая Піліпа Пестрака;

захавальніца мясцовых музея Файна Аляксандраўна Бурына;

вуліца імя Піліпа Пестрака;

адзін са стэндаў вёсковага музея.

**Старонку падрыхтавалі
С. КАЖАДУБ
і А. ГАНЧУК (фота).**